

گفت و گو

گروه فرهنگی / بزرگترین چالش تبدیل یک رمان کلاسیک به فیلم دیگری به حفظ روح اثر مربوط می‌شود؛ مسأله‌ای که این روزها با انتشار فصل نخست سریال «صد سال تنهایی» اثر گابریل گارسیا مارکز از سوی شبکه نتفلیکس، به یکی از مباحث داغ میان منتقدان داخلی و خارجی سینما و کتاب تبدیل شده است. به گفته برخی منتقدان، سریال «صد سال تنهایی» توانسته آن فضای خاص دهکده ماکوند را زنده کند و شخصیت‌های پرشور نوشته مارکز را به تصویر بکشد. در مواجهه با چالش‌های این نوع اقتباس، یکی از سوالات مهم این است که چگونه می‌توان ویژگی‌های منحصر به فرد یک اثر ادبی - از این دست که واقعیت و روایا و جادو مدام ترکیب می‌شوند - را در مدیومی مبتنی بر تصویر و صدا باقریبی کرد، بدون آنکه ذات اثر دنیای بر ساخته رمان از دست برود. در گفت‌وگوی امروز «ایران» با مهدی غبرایی، مترجم اغلب نوبلستگان سرشناس و «وزنه سامانگو»، «ویلیام فاکنر»، «هاروی موراکامی» و «رومن گاری» نکاتی را در این رابطه می‌خوانید. او با اشاره به ویژگی‌های خاص این رمان، از جمله فضای جادویی و پر از رمز و راز دهکده ماکوند و اهالی آن توضیح می‌دهد که چگونه اقتباس سینمایی از چنین اثری می‌تواند با وجود تفاوت‌های رسانه‌ای، همزمان هم مخاطب جدیدی را جذب کند و هم علاقه‌مندان قدیمی کتاب را راضی نگه دارد.

چندسال قبل وقتی خبر ساخت سریالی اقتباسی از رمان مشهور «صدسال تنهایی» به میان آمد، شاهد اظهارنظرهایی بودیم که گویای شکل‌گیری انتقارات بالایی از نتیجه‌های کار بود، حال که فصل اول این سریال پخش شده به نظر شما سازندگان این سریال چقدر در برآورده کردن توقعات ایدها شده موفق عمل کرده‌اند؟

خب این کار موفقان و مخالفان زیادی دارد، اما فراموش نکنیم که اقتباس از شاهکارهای ادبی شجاعت زیادی می‌خواهد. بگذارید به نقل قولی از لئونیس بونول که فیلمساز اسپانیایی اشاره کنم که می‌گفت: «اگر بخواهم اثری ادبی را به فیلم سینمایی تبدیل کنم بی‌شک سراغ آثار درجه چندم می‌روم.» درست هم می‌گفت. او معتقد بود اگر دنبال یک اثر شاخص برود حتماً از آن عقب

می‌ماند، بنابراین سراغ اثر درجه دو می‌رود که نتیجه‌اش اقتباسی تحسین‌برانگیز شود.

البته چون بحث توقعات آجتیانی در میان نیست به کار نگاه منصفانه‌تری هم می‌شود!

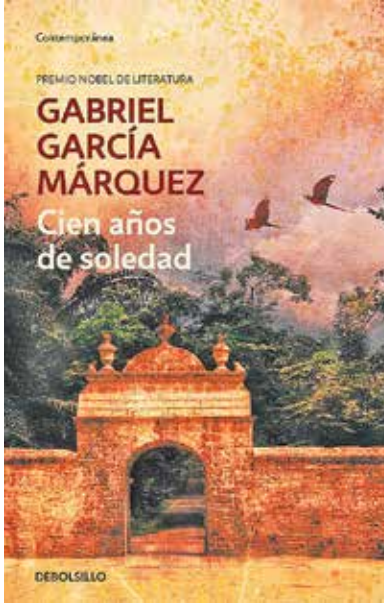
بله، بخصوص که «صد سال تنهایی» رمان شاخصی است؛ مارکز این نوشته مشهورش را به سبک رئالیسم جادویی خلق کرده است. بگذارید به نمونه‌ای اشاره کنم، در کتاب آمده که مردمی خوشگله ملاحظه‌ها را برداشت و به آسمان پرواز کرد. اما در فیلم، پرواز او را با مرگ و سرزایمانش به تصویر کشیده‌اند. داستان مارکز در نسخه سریالی سروسزگی زمینی پیدا کرده و تا حد زیادی از آن جادوهای شده است.

این روزها شاهد مقایسه مکرر نسخه مکتوب و همپنین سریال اقتباسی از رمان «صد سال تنهایی» هستیم؛ اصلاً چنین کاری را درست می‌دانید؟ راستش نه. کتاب و فیلم دو رسانه با قابلیت‌های متفاوت هستند، در خلق رمان دست نویسنده باز است که هر چه می‌خواهد به تصویر بکشد و بگوید؛ البته هر دو این رسانه‌ها بر یکدیگر اثرگذار بوده‌اند، منتهی به دو زبان جداگانه. بی‌شک از هیچ‌کدام نمی‌توان اثرگذاری مشابه دیگری انتظار داشت. به لطف آشنایی با رمان و سینما از

نمایی از سریال «صدسال تنهایی»

طرح جلد اسپانیایی کتاب «صدسال تنهایی»

«ایران» در گفت و گو با مهدی غبرایی سریال اقتباسی رمان مشهور «صدسال تنهایی» را بررسی می‌کند

نسخه زمینی رویاهای مارکز

سال‌های دور نوجوانی و تماشای فیلم‌های بزرگان سینمای جهان و همچنین مطالعه کتاب‌های شاخص، بدون تعارف باید بگویم از تماشای این سریال تحت تأثیر قرار گرفتم. البته نه اینکه فکر کنید گفته خودم را یک نظر کارشناسی یا سلیقه شخصی‌ام را معیاری برای مقایسه این سریال با نسخه رمان «صد سال تنهایی» می‌دانم؛ نه. فقط به عنوان یک علاقه‌مند به کتاب و سینما، به نظر من کار قابل قبولی از آب درآمده است.

سال‌های دور نوجوانی و تماشای فیلم‌های بزرگان سینمای جهان و همچنین مطالعه کتاب‌های شاخص، بدون تعارف باید بگویم از تماشای این سریال تحت تأثیر قرار گرفتم. البته نه اینکه فکر کنید گفته خودم را یک نظر کارشناسی یا سلیقه شخصی‌ام را معیاری برای مقایسه این سریال با نسخه رمان «صد سال تنهایی» می‌دانم؛ نه. فقط به عنوان یک علاقه‌مند به کتاب و سینما، به نظر من کار قابل قبولی از آب درآمده است.

حتی مخاطبی که تا به امروز کتاب «صدسال تنهایی» را نخوانده‌ام هم می‌تواند از تماشای این سریال لذت ببرد؟ دربارۀ برخی اقتباس‌ها این طور نیست، نمونه‌اش «خاطرات یک گیسا» اگر پیش از مطالعه نوشته «آرتور گلون» سراغ تماشای آن فیلمی که «استون اسپیلبرگ» تهیه کرده‌اند می‌رویم، با نقاظ میهمی در اقتباس سینمایی اش روبرو می‌شویم!

این سریال توانسته همگام با رمان مارکز پیش برود؟ به نظر نمی‌رسد عقب مانده باشد. چقدر با رمان «صد سال تنهایی»

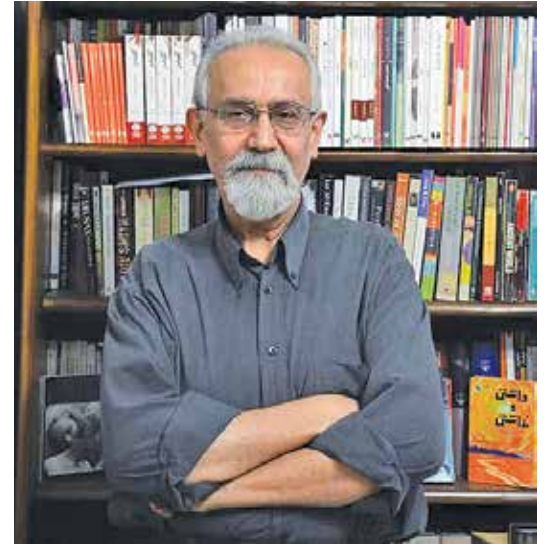
اگر کتاب را کنار بگذاریم سریال موقی از آب درآمده است البته هیچ رسانه‌ای گیرایی کتاب را ندارد. سحر قلم مارکز آنقدر اثرگذار است که در سریال هم دیده می‌شود، هرچند که طبیعی است به همان اندازه تمام و کمال نباشد

تطابق دارد؟ کلیت داستان که تطابق دارد، حتی ورود خوبی به داستان برای تماشاگر که کتاب را نخوانده انجام داده است. مخاطب سریال در مقایسه با خواننده رمان، در مواجهه با اسامی مشابه و بازگویی مکرر آنها کمتر سردرگم می‌شود که خب این اتفاق خوبی است. شاید بتوان گفت نسخه اقتباسی حتی به کمک مخاطب رفته و تا حد زیادی توانسته است به اصل اثر وفادار بماند، حداقل بیش از شصت درصد.

فیلمبرداری و طراحی لباس بازیرگان چقدر در به تصویر

عشق، قدرت، تنهایی و سیاست به عنوان تم‌های اصلی رمان «صدسال تنهایی» چقدر در این سریال بازتاب یافته‌اند؟ به گمان من که به خوبی از پس این کار برآمده است، هرچند که در نهایت مطالعه کتاب آن لطف دیگری دارد.

فلسف‌ها و پرش‌های زمانی متعددی که در کتاب می‌بینیم در سریال چطور از آب درآمده است؟ در اینها هم موفق بوده است، باید بایزم تا تأکید کنم که نظرات من از نگاه یک علاقه‌مند است و نه یک منتقد و کارشناس سینمایی. اگر کتاب را کنار بگذاریم سریال موقی از آب درآمده است البته از نگاه من هیچ رسانه‌ای گیرایی کتاب را ندارد. سحر قلم مارکز آنقدر اثرگذار است که در سریال هم دیده می‌شود، هرچند که طبیعی است به همان اندازه تمام و کمال نباشد.

دشواری‌های اقتباس ادبی «صد سال تنهایی»

اخیراً سریالی اقتباسی از شاهکار ادبی «صد سال تنهایی»، اثر گابریل گارسیا مارکز، توسط نتفلیکس تولید و منتشر شده است. این اقتباس که با همکاری و رضایت فرزندان مارکز انجام شده، بحث‌ها و پرسش‌های گوناگونی را درباره جنبه‌های هنری، حقوقی و اخلاقی این اقدام مطرح کرده است. گابریل گارسیا مارکز در زمان حیات خود به صراحت مخالفتش را با هرگونه اقتباس از این رمان در قالب‌های تصویری اعلام کرده بود. او بر این باور بود که پیچیدگی ساختاری و سبک رئالیسم جادویی رمان، آن را برای تبدیل شدن به فیلم یا سریال نامناسب می‌سازد. مارکز همواره تأکید داشت که فضای خیالی ماکوند، شخصیت‌های چندلایه و روایت‌های پیچیده این اثر، تنها در قالب مدیوم ادبی می‌توانند به طور کامل به تخیل خواننده عرضه شوند. او نگران بود که اثر محدودیت‌های زمانی و بصری در آثار تصویری، نتواند قدرت داستان را کاهش دهد، بلکه تخیل خوانندگان را محدود کند و از اصالت اثر بکاهد. از این رو، در طول حیات او هیچ اقتباسی از این رمان صورت نگرفت. اما پس از درگذشت او در سال ۲۰۱۴، فرزندان او که حقوق مادی و معنوی این اثر را به ارث برده‌اند، تصمیم گرفتند این اثر را به نتفلیکس واگذار کنند و بدین ترتیب، راه برای ساخت این سریال باز شد. در طول حیات او هیچ اقتباسی از این رمان صورت نگرفت. اما پس از درگذشت او در سال ۲۰۱۴، فرزندان او که حقوق مادی و معنوی این اثر را به ارث برده‌اند، تصمیم گرفتند این اثر را به نتفلیکس واگذار کنند و بدین ترتیب، راه برای ساخت این سریال باز شد. در طول حیات او هیچ اقتباسی از این رمان صورت نگرفت. اما پس از درگذشت او در سال ۲۰۱۴، فرزندان او که حقوق مادی و معنوی این اثر را به ارث برده‌اند، تصمیم گرفتند این اثر را به نتفلیکس واگذار کنند و بدین ترتیب، راه برای ساخت این سریال باز شد.

حقوق مالتیکس فکری، حقوق نویسنده شامل دو بخش حقوق مادی و معنوی است. حقوق مادی به وارثان اجازه می‌دهد که از آثار بهره‌برداری تجاری کنند، اما حقوق معنوی، که جنبه‌ای غیرقابل انتقال دارد، شامل حفاظت از تمامیت اثر و احترام به اراده نویسنده است. هرچند فرزندان مارکز از منظر حقوقی مجاز به تصمیم‌گیری درباره اقتباس بودند، اما این اقدام از منظر اخلاقی و حقوق معنوی در تضاد با خواسته صریح مارکز قرار دارد. این مسأله، سوالاتی را درباره لزوم احترام به اراده نویسنده‌گان حتی پس از مرگ آنها مطرح می‌کند. چالش‌های هنری این اقتباس نیز قابل توجه است. «صد سال تنهایی» به عنوان اثری برجسته در سبک رئالیسم جادویی، ویژگی‌هایی دارد که اقتباس از آن را به طور ذاتی دشوار می‌سازد. ترکیب ظرفیت واقعیت و جادو، روایت‌های چندلایه و ساختار غیرخطی رمان، نیازمند درک عمیق و خلاقیت برای انتقال به مدیوم تصویری است. در این سریال، تلاش برای بازمانی عینی جزئیات متن، بدون در نظر گرفتن ظرفیت‌های مدیوم تصویری، ممکن است به اثری منجر شود که از اصالت هنری و جذابیت بصری بی‌بهره باشد. این اقتباس، نمونه‌ای از تقابل میان حقوق مالکیت فکری و اراده نویسنده است. از یک سو، وارثان قانونی حق بهره‌برداری از آثار را دارند و از سوی دیگر، مخالفت نویسنده با اقتباس، یادآور اهمیت حقوق معنوی است که به نویسندگان اجازه می‌دهد بر نحوه استفاده از آثارشان نظارت داشته باشند. همچنین این موضوع نشان می‌دهد که اقتباس از آثار ادبی، بویژه آثاری با پیچیدگی‌های فرهنگی و هنری، باید علاوه بر ملاحظات هنری و فنی، از منظر حقوقی و اخلاقی نیز با دقت مورد ارزیابی قرار گیرد. «صد سال تنهایی» به عنوان اثری ادبی که توسط بسیاری از خوانندگان به عنوان یک تجربه عمیق و تخیل‌برانگیز شناخته می‌شود، نباید از جمله آثاری باشد که در نهایت بهتر است به حال خود رها شود تا جادوی آن در ذهن خوانندگان جاودانه بماند.

جهان

غوغای فصل ۲ «بازی مرکب»

همان‌طور که انتظار می‌رفت، فصل دوم «بازی مرکب» یک موفقیت عظیم رقم زد و با ۶۸ میلیون بازدید در ۴ روز اول نمایش خود کارش را شروع کرد تا پیش از هر سریال دیگر نتفلیکس تماشاگر داشته باشد. این سریال به این ترتیب رکوردی را که سریال «چهارشنبه» با ۵۰ میلیون بازدید در سال ۲۰۲۲ به ثبت رسانده بود شکست و از آن خیلی فراتر رفت. فصل نخست «بازی مرکب» در حال حاضر با ۲۶۵ بازدید در صدر این لیست قرار دارد، اما فصل ۲ هنوز وقت زیادی دارد تا بتواند از این رقم فراتر برود.

مهر / سیاست به عنوان تم‌های اصلی رمان «صدسال تنهایی» چقدر در این سریال بازتاب یافته‌اند؟

در اینها هم موفق بوده است، باید بایزم تا تأکید کنم که نظرات من از نگاه یک علاقه‌مند است و نه یک منتقد و کارشناس سینمایی. اگر کتاب را کنار بگذاریم سریال موقی از آب درآمده است البته از نگاه من هیچ رسانه‌ای گیرایی کتاب را ندارد. سحر قلم مارکز آنقدر اثرگذار است که در سریال هم دیده می‌شود، هرچند که طبیعی است به همان اندازه تمام و کمال نباشد.

فیلمبرداری و طراحی لباس بازیرگان چقدر در به تصویر

عشق، قدرت، تنهایی و سیاست به عنوان تم‌های اصلی رمان «صدسال تنهایی» چقدر در این سریال بازتاب یافته‌اند؟ به گمان من که به خوبی از پس این کار برآمده است، هرچند که در نهایت مطالعه کتاب آن لطف دیگری دارد.

فلسف‌ها و پرش‌های زمانی متعددی که در کتاب می‌بینیم در سریال چطور از آب درآمده است؟ در اینها هم موفق بوده است، باید بایزم تا تأکید کنم که نظرات من از نگاه یک علاقه‌مند است و نه یک منتقد و کارشناس سینمایی. اگر کتاب را کنار بگذاریم سریال موقی از آب درآمده است البته از نگاه من هیچ رسانه‌ای گیرایی کتاب را ندارد. سحر قلم مارکز آنقدر اثرگذار است که در سریال هم دیده می‌شود، هرچند که طبیعی است به همان اندازه تمام و کمال نباشد.

فیلم «لیو و اینگمار» در خانه هنرمندان ایران

در هشتادوششمین نشست از سلسله نشست‌های «مستندات یکشنبه»، فیلم مستند «لیو و اینگمار» یکشنبه ۱۴۰۳ در سالن استاد ناصری خانه هنرمندان ایران به نمایش درمی‌آید. فیلمساز هندی‌الصل در این مستند ۹۰ دقیقه‌ای، شخصیت و سینمایی «اینگمار برگمان» را با بررسی ۴۲ سال همکاری او و «لیو اولمان» بازیگر مشهور سینمای سوئد مورد کنکاش قرار می‌دهد. / هنر آنلاین

خالق «پیکي بلایندرز» برنامه‌های ادامه این سریال را اعلام کرد

در حالی که اوایل پاییز امسال خبر آغاز ساخت نسخه سینمایی سریال پرطرفدار «پیکي بلایندرز» منتشر شد، شبکه نتفلیکس اخیراً از پایان تصویربرداری این فیلم، با بازی کیلین مورفی و بری کیوکن، خبرداد و هواداران این اثر را در آستانه سال نو غافلگیر کرد. ظاهراً گفتگوی سریالی «پیکي بلایندرز» تمامی ندارد؛ نایت در مصاحبه‌ای از احتمال ساخت یک سریال خیرداد و گفته است که «قرار است در یک سریال که پس از جنگ جهانی دوم اتفاق می‌افتد، روی نسل جدید تمرکز کنیم.» / فارس

اخبار

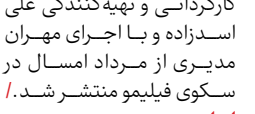
دو انتصاب در حوزه موسیقی

نادره رضایی، معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی طی حکمی احمد صدری را به عنوان سرپرست دفتر موسیقی معرفی کرد. در ادامه این انتصاب‌ها رضایی با پیشنهاد شورای سیاست گذاری، فواد توحیدی را به عنوان دبیر هفدهمین جشنواره موسیقی نواحی انتخاب کرد. / ایران

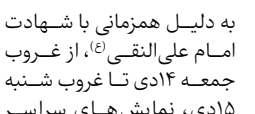
مجوز تولید «گل با پوچ ۲» صادر شد

سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی (ساترا) در راستای ارتقای کیفیت، سلامت و جذابیت آثار رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر و شبکه نمایش خانگی مجوز تولید «گل با پوچ ۲» را صادر کرد. رزالتی‌تبی‌تبی‌تبی «گل با پوچ ۱» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی علی اسدزاده و با اجرای مهرداد صدیقی‌زاد و میرداد امسال در سکوی فیلمو منتشر شد. / ایران

نمایش‌های سراسر کشور یک شب به صحنه نمی‌روند

به دلیل همزمانی با شهادت امام علی‌القلی، از غروب جمعه ۱۴دی تا غروب شنبه ۱۵دی، نمایش‌های سراسر کشور به صحنه نمی‌روند. در این بازه زمانی، تنها نمایش‌های مناسبتی و شورای ارشاد نظارت و قوانین سالن محل اجرا، روی صحنه می‌روند. / ایران

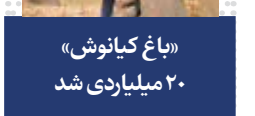
شاهنامه‌خوانی در شبکه نمایش خانگی

مجموعه «دو سی» به کارگردانی محمد حسن زاده با موضوع سنی نوجوان به شبکه نمایش خانگی آمد. این مجموعه یک روایت ساده از شاهنامه است که با زبانی نو برای گروه سنی کودک و نوجوان روایت می‌شود. / ایران

شاهنامه‌خوانی در شبکه نمایش خانگی

مجموعه «دو سی» به کارگردانی محمد حسن زاده با موضوع سنی نوجوان به شبکه نمایش خانگی آمد. این مجموعه یک روایت ساده از شاهنامه است که با زبانی نو برای گروه سنی کودک و نوجوان روایت می‌شود. / ایران

«باغ کیانوش» ۲۰ میلیاردری شد

با ادامه استقبال خانواده‌ها و نوجوانان از فیلم سینمایی «باغ کیانوش» به کارگردانی رضا کشاورزحداد و تهیه‌کنندگی محمد جواد موحد، مجموع فروش این اثر ماجراجویانه در گیشه و اکران میلیون مخاطب به ۲۰ میلیارد تومان رسید. / برنا